

א) שקלים פיה ה"א
כתיבת ב: ב) ס שנת מט:
עב. [וש"ן] שקלים פ"ה
ה"א, א) שנת עה: ז:
כתיבת טו, ד) כלס פ"א
מ"א, ס) [שנות כ"א-כ"ב],
ז) [שם כ"ב], ז) [ש"ן] חס'
ר"ה ב. ד"ה ארבעה
זע"ק, ח) [עין] חוספת
רש שנת ד"ה ילאות,
ט) ז"ל ובמילתא, ז) ז"ל
פירוש, ס) עין במה"ס,
ט) [ש"ן] חס' שנת עב: ד"ה
משום ועוד שם ז: ד"ה
ולר"א דמיינן, ט) עין
במה"ס על שם גליון.

גליון הש"ס

חוס' ד"ה ולא. מלל
חשיב לה. לקמן י ע"א:
בא"ד והא דאמרינן לקמן
ג ע"ב: בא"ד דעושין
במון סן חידן. עין
לקמן ד ע"ב חוס' ד"ה
ועדים ועין ברא"י מניגה
יא ע"ב ד"ה לנמו:
בא"ד ובמילתין תניא.
וכן עוד במילתא פרשת
משפטים בפרק ועטמו או
מכרו אם על הטימיה חייב
על המכירה לביש אלא
שאינו עושין מן הדין:

מוסף רש"י

במייב הארץ. שנה לו
לאדם לננות מועט מקרקע
ערים ולא לננות הרבה
מזבירות [גיטין סח.].

ארבעה אבות פרק ראשון בבא קמא

ב.

עין משפט
נר מצוה

א א מיי פ"א מהל' מקי
ממון הל' י סגנ עשין
סו ולאוין פטע טוש"ע
ח"מ ס' שפט סקיף א:
ב ב מיי שם פ"ג הל' ב
זע"א הלכה א סגנ
עשין סה טוש"ע ח"מ ס'
מי סקיף א:
ג ג מיי שם פ"ד הל' א
סגנ עשין סה טור ש"ע
ח"מ ס' מיה סקיף א:
ד ד מיי שם פ"ה הל' ב
סגנ עשין סו טוש"ע
ח"מ ס' שפט סקיף א:
ה ה מיי שם ופ"ח הלכה
ט סגנ שם טור ש"ע
שם סקיף ב ופי' מיט סקיף
א:
ו ו מיי שם פ"ב הלכה א
וע"א סגנ שם טוש"ע
ח"מ ס' שפט סקיף יז:
ז ז מיי פ"ז מהל' שנת
הלכה א סגנ לאוין סה:
ח ח מיי שם הל' ז:
ט ט י ב מיי שם הלכה ז:
י י ל מיי פ"ד מהל' שאר
אבות הטומאה הל' ב
סגנ עשין רמו:
יא יא מיי שם פ"ה הל'
א סגנ שם:

אבות נויקין

רבינו חננאל

פירוש רבינו חננאל
מסכת בבא קמא
פרק ראשון: ארבעה אבות
בשם השם אמר
ארבעה אבות נויקין, השור
והבור והמבעה וההבר, ואלה
לא השור כהרי המבעה
כו' ובענין מדקמני אבות
מכלל דאיכא תולדות,
תולדותיהן כיוצא בהן אי
לא. גבי שבת תנן אבות
מלאכות תולדותיהן כיוצא
בהן, בשגגה בין אבות
בין תולדות חטאת, במודי
סקילה. פ"י אבות, וזרע.
תולדות, נוטע ויוציא בו.
וכן הארבעים חסר אחת,
כולן כענין הזה פירושם.
ומאי טעמי קרן להאי
אב ותולדה. ופשטי
דאי עביד ב' אבות או
ב' תולדות חייב תרתי,
אב ותולדה ידידיה אינו
חייב אלא אחד. ואקשי
ולר' אלעזר דמחייב על
אב ותולדה ידידיה תרתי,
מאי. דתנן אמר ר' עקיבה
שאלתי את ר' אליעזר
הנוטה מלאכות הרבה
מעין מלאכה אחת מהו
כו' עד חייב על כל
אחת ואחת. ופשטי לה
במריא. תולד' מלאכות
כמלאכות דמייא אי לא.
ופשטי ליה דרדלי מלאכות
כמלאכות דמייא. ופרקי
הן דהואי במשכן קרי
ליה אב. ומלאכה דלא
הואי במשכן קרי ליה
תולדה. ודבריה רבי אליעזר
מפורשים הן בכריתות
פרק אמרו לו. גבי טמאות
תנן אבות טמאות כו',

ארבעה אבות נויקין. אבות קרי להטן דכתיבין בקרא זהדיא
ובגמרא [ב: ג.] מפרש הי ניהו תולדות: השור והבור כו'.
כסדר שהן כמובין בפרשה [ס] סדרן במשנה דפרשה ראשונה נאמרה
בשור שניה בצבור: מצעה. מפרש בגמ' [ג: א:]: הצעה. כי תלך אשׁו:

HebrewBooks.org © Moznain Publishers. No commercial use allowed.

אבות נויקין השור והבור והמבעה וההבער
לא הרי השור כהרי המבעה ולא הרי
המבעה כהרי השור ולא זה וזה שיש בהן רוח
חיים כהרי האש שאין בו רוח חיים ולא זה
וזה שדרבן לילך ולהזיק כהרי הבור שאין
דרבו לילך ולהזיק הצד השווה שבהן שדרבן
להזיק ושמירתן עליך וכשהזיק יחב המזיק
לשלם תשלומי נזק ב"במיטב הארץ:
גמ' מדקמני אבות מכלל דאיכא תולדות
תולדותיהן כיוצא בהן או לאו כיוצא בהן
גבי שבת תנן י אבות מלאכות ארבעים
חסר אחת אבות מכלל דאיכא תולדות
תולדותיהן כיוצא בהן לא שנא אב הטאת
ולא שנא תולדה הטאת לא שנא אב
סקילה ולא שנא תולדה סקילה ומאי איכא
בין אב לתולדה נפקא מינה דאיילו
עביד שתי אבות בהדי הדדי אי גמי
שתי תולדות בהדי הדדי מחייב אבל
חדא וחדא ואילו עביד אב ותולדה ידידיה לא מחייב אלא חדא ולרבי
אלעזר דמחייב אתולדה במקום אב אמאי קרי ליה לה
תולדה הך דהוה במשכן חשיבא קרי ליה אב הך דלא הוה במשכן חשיבא
קרי ליה תולדה גבי טומאות תנן אבות הטומאות השרץ והשכבת זרע
וטמא

דהתם פירושו אין חומרא של זה כחומרא של זה ולכן אין החומרות גורמות זה הדין אלא הלא השוה שבהן גורם הדין ושינה כלן התלמוד
פירושו מבשר מקומות משום דזכיר התמור תמילה בלא זה וזה שיש בהן רוח חיים:

וזהו שיש בהן רוח חיים כהרי האש. גבי שור ומצעה לא הווצך לפרש החומרא כי הכא משום דחד מחד קל למצוא חומר באחד
מה שאין בחצירו והא דלא תני הכא לא הרי האש כהרי השור ומצעה כהרי האש משום שלא היה
יכול למצוא חומרא מה שאין בשניהם דאי משום דכא אחר מעורב בו ואין הולך לדעתו כמו שורו אין זה חומרא * מדלל חשיב לה גבי
חומר באש מצבור * והא דאמרינן לקמן (דף ג: ודף א.) גבי אבנו וסכינו מאי שנא אש דכא אחר מעורב בו ואין הולך לדעתו ה"ק מאי
שנא אש שאע"פ שכה אחר מעורב בו ראוי להתחייב בו משום שהוא ממונך ושמירתו כו' ובסיפא גבי צור הוה מצי למימר לא
הרי הבור שתחילת עשייתו לנוק כהרי אלו ולא חש לפי שהפסיק באש וצור לא רצה לשנות קודם אש דל"כ הוה אמי אש מיניה
דכולהו אמי מצור וחד מהסך כדאמרינן בגמ' (ד' ה:) והתנא האריך להגדיל תורה ואלירי וקצת קשה דמשמע * דעושין ממון מן הדין
* וזכמלתין תניא כי יפתח וכי יכרה אם על הפתיחה חייב על הכרייה לא כל שכן אלא ללמדך שאין עושין ממון מן הדין ומיניה
בפרק הפרה (לקמן מט: ושם) דריש ליה לדרשה אחרינא שעל עסקי פתיחה וכרייה צאה לו או להציא כורה אחר כורה שסילק
מעשה ראשון (לקמן נא:). [נו' חוס' לקמן ד: ד"ה ועדים]:

ולרבי אלעזר אמאי קרי ליה אב. וא"ת וינמא דנפקא מינה לענין התבארה כגריך התבארה משום אב דידה כדאמרינן
בפרק תולין (שנת דף קלח.) משמר משום מאי מתרינן ציה רצה אמר משום צור רבי זירא אמר משום מרקד וי"ל דהכי * פריך
משום מאי מתרינן ציה שהוא חייב רצה אמר משום צור רצה אמר משום מרקד פטור דכיון שהוא מתרה דצדך שאין דומה
סצר שמלעגו בו ופטור אבל אם התרו בו ואמר אל תשמר חייב ועי"ל דזהו שמתרן הך דהואי במשכן קרי ליה אב וזכרין להתרות התולדה
בשמה * ועוד דנוטע ומבשל אין לרין להתרות משום אב ואם התרה משום התולדה חייב ופ"ה לא חשיב ליה בפרק כלל גדול:
ה"ה הך דהואי במשכן חשיבא קרי ליה אב הך דראי הואי במשכן חשיבא קרי ליה תולדה. ולפי הך גירסא צא לאפוקי כמה
מלאכות שלא היו חשובין והיו במשכן דתולדות ניהו ולא אבות מלאכות כדאמרינן בפרק צמנה טומונין (שנת דף מט:): הם
העלו הקרשים מקרקע לעגלה דהיינו הכנסה ומושיט דזיוטא אחת ואית דגרסי הך דהוה במשכן וחשיבא קרי ליה אב הך
דלא הוה במשכן ולא חשיבא קרי לה תולדה ולפי גירסא זו כריך לומר דבעי תרתי אבל חשיבא ולא הוה במשכן או איפכא הוה תולדה:
דלילו